

معرفی: «دائم اکنون از آن خانه دور / شادی زندگی پر گرفته» این سطر از شعر خانه متروک فروغ فرخزاد است؛ شاعری که با انتشار ۵۶ دفتر شعر متفاوت، به یکی از نام‌های ماندگار تاریخ شعر و ادبیات کشورمان تبدیل شد. وصف حال خانه‌ای که فروغ فرخزاد در آن چشم به جهان گشود و سال‌های کودکی و نوجوانی را در آن گذراند.

احیای خیال‌های شاعرانه: حوض بزرگ و وسط حیاط و پله‌هایی که از حیاط به داخل خانه می‌رسد، سنگفرش‌ها و کاشی‌های حیاط، اندرونی و آشپزخانه این خانه همگی از معماری اوایل قرن حاضر روایت می‌کند. با برنامه‌ریزی برای ایجاد خانه‌موزه فروغ فرخزاد، قرار است بنای خانه با همان اصالت و هویت به‌جامانده بدون تغییر، مرمت و حفظ شود. مرمت ملک براساس نقشه اولیه انجام می‌شود و پس از احیا با کاربری موزه برای بازدید علاقه‌مندان و برگزاری نشست‌های ادبی بهره‌برداری خواهد شد.

نجات خانه
متروک

اسم خانه: فروغ فرخزاد
نشانی: امیریه، کوچه خادم‌آزاد
شماره ثبت ملی: ۳۳۱۵۸
زمان ثبت اثر: ۳۰ مهر ۱۳۹۷
وضعیت فعلی بنا: در حال بازسازی

ویژه‌نامه روز هفتم
۲۷ مهر ۱۴۰۲
شماره ۱۷

نام برخی از شاعران چنان برتن پایتخت حک شده که حالا حالاها از یاد نمی‌روند

به نام شعر، به یاد شاعر

می‌رسد. راه‌های زیادی برای زنده نگه داشتن نام و یاد شاعران وجود دارد. از زمزمه شعرهایشان گرفته تا قدم‌زدن در خیابان‌هایی که به نام آنها آراسته شده است. این روزها هم که شهر پر شده از نام و تصویر و شعر شاعران؛ از گورستان ظهیرالدوله گرفته تا خیابانی در شرقی‌ترین محله تهران، نام شاعران در پایتخت ما ماندگار شده، همانطور که در یادها و قلب‌ها بماند.

جمع شعرا اینجا جمع است

البته که زنده نگه داشتن یاد و نام شاعران راه‌های مختلفی دارد، اما اینکه هر روز موقع رد شدن از یک خیابان، چشم‌مان به تابلوهای آبی‌رنگ با نام شاعران بخورد و موقع نوشتن نشانی پستی نام شاعران را به عنوان نام کوچه و خیابان بنویسیم، یادآوری زیبایی از تلاش شاعران برای زنده نگه داشتن شعر و ادبیات فارسی است. جایی در پایتخت میلیونی کشورمان، در منطقه ۱۳، حدفاصل بزرگراه شهید باقری و مسیل جاجرود، خیابانی هست که به نام شاعران آراسته شده است. فرخی یزدی، صائب تبریزی، حافظ، غزالی، باباطاهر، سنایی، سعدی، مولوی، فردوسی، خاقانی، بهار و بوعلی، نام‌شان یکی پس از دیگری در امتداد خیابانی دیده می‌شود که بیش از نیم‌قرن پیش در محدوده شرق تهران شکل گرفته و این نام‌ها بر کوچه و خیابان‌هایش نقش بسته است و چشم‌نوازی می‌کند. شناسنامه خیابان شاعران در دو سمت هر معبر دیده می‌شود که برخی در گذر زمان رنگ باخته و تعدادی هم انگار نقش و نگار تازه به‌خود گرفته‌اند. خیابان فرخی را از سمت جنوب به‌سوی شمال تا انتها بروید؛ جز ۵-۴ معبر، بقیه به نام شاعران ثبت شده‌اند و اگر بزرگراه شهیدباقری سال‌ها پیش از دل این معابر نمی‌گذشت، هنوز دسترسی‌شان به هم برقرار بود و در راستای یکدیگر قرار داشتند. خیابان‌هایی که از شرق بزرگراه شهید باقری تا مسیل جاجرود امتداد یافته و با وجه تسمیه یکسان، اگر این تکه از پایتخت را «محله شاعران» بنامیم خالی از لطف نیست. جز این خیابان‌ها که به دورهمی نام‌های شاعران تبدیل شده، بسیاری از کوچه‌ها و خیابان‌های دیگر در پایتخت هم به نام شاعران آراسته شده است.

خیابانی در محله نیروی هوایی به نام خالق قصه‌های حسنی ثبت شده

به احترام منوچهر

«حسنی نگو به دست‌ت گل»، امکان ندارد بخشی از این شعر آشنا را برای جوان‌های امروز و کودکان دنیویز بخوانید و ببینید که بقیه آن را برایتان از حفظ نمی‌خوانند! خالق این شعر محبوب و مشهور، منوچهر احترامی است. خیابان ۲/۲۵ نیروی هوایی در سیزدهمین تکه پایتخت به نام مردی ثبت شده که خاطرات کودکی خیلی از ما و نسل‌های پیش‌تر، با شعر و قصه‌های خوش‌رنگ و لعابش عجین شده است. منوچهر احترامی از نویسندگان ادبیات کودک و نوجوان بود که بیش از یک دهه از خداحافظی ابدی بچه‌ها با خالق «قصه‌های حسنی» می‌گذرد. استاد احترامی سال‌ها همراه مادرش در خیابان نیروی هوایی سکونت داشته و مدیریت شهری به پاس قدردانی از حضور او و خانواده‌اش، کوچه محل سکونتش را به نام او تغییر نام داده است. با نامگذاری معابر به نام چهره‌های سرشناس شعر و ادبیات، از یک سو نام و یاد شخصیت‌های تأثیرگذار جاودانه می‌شود و از سوی دیگر زمینه آشنایی نسل آینده با این افراد فراهم می‌شود. منوچهر احترامی یکی از این نام‌هاست، یکی از طنزپردازان پیشکسوت ادبیات کودک و نوجوان است که از سال ۶۰ تاکنون از محبوب‌ترین نویسندگان کتاب‌های کودکان به‌شمار می‌آید.

نیلوفر ذوالفقاری

پاییز شاعرانه‌ترین فصل سال است، عصرهای پاییز جان می‌دهد برای اینکه کتاب شعری در دست بگیریم و روحمان را در آسمان خیال‌های شاعرانه به پرواز در بیاوریم. برای یک گردش پاییزی متفاوت هم، سرزدن به خانه‌موزه‌هایی که روزگاری محل زندگی و کار شاعران نام‌آشنا بوده‌اند، انتخاب متفاوت و جذابی به‌نظر

خانه ابدی چکامه‌سرایان اینجاست

نامشان را که روزی تنه‌روی جلد کتاب‌ها و مجموعه شعرها بود، حالا روی سنگ‌های سرد گورستان ظهیرالدوله می‌خوانیم. با هر نام، شعری آشنا را زیر لب زمزمه می‌کنیم. گورستان ظهیرالدوله حالا آرامگاه ابدی چهره‌های سرشناسی است که نامشان در تاریخ فرهنگ و ادب این کشور ماندگار شده، از ملک‌الشعرا بهار و رهی معیری گرفته تا ایرج میرزا و فروغ فرخزاد. خانه ابدی بسیاری از این چهره‌های سرشناس، زیر سایه درختان بلند قامت یک باغ قدیمی در محله دربند واقع شده است.

خلوت ظهیرالدوله

این آرامگاه تاریخی را شبیه به آرامگاه پرلاشز فرانسه می‌دانند. اینکه نام ظهیرالدوله چطور بر پیشانی اینجا نشسته هم ماجرای خود را دارد. علی خان قاجار دولو (علی خان ظهیرالدوله)، داماد و وزیر تشریفات دربار ناصرالدین‌شاه و مؤسس انجمن اخوت و از پیروان خانقاه نعمت‌اللهی صفی‌علی شاه بود. او را پایه‌گذار نمایش و ارکستر ملی ایران هم می‌دانند. او پس از مرگ در خلوت و در قبرستانی مجاور باغ شخصی خود به خاک سپرده شد. علی خان ظهیرالدوله جایگاه و احترام زیادی بین مردم داشت. به همین دلیل خیلی از مقامات آن دوره، علما و هنرمندان به وصیت خود یا خواسته توسط بازماندگان در مقبره ظهیرالدوله به خاک سپرده شدند. خانواده ظهیرالدوله هم با این درخواست‌ها موافقت کردند. از آن به بعد این باغ به آرامگاه خیلی از مشاهیر ایران تبدیل شد و نامش را هم گذاشتند آرامستان ظهیرالدوله.

فاطمه نانی‌زاد

شعر مثل اکسیژن برای
شهروندان لازم است

تولد: ۱۳۵۷

تحصیلات: دکتری روانشناسی تربیتی

ویژگی: شاعر، مشاور و روان‌درمانگر، مدیر اجرایی دفتر ادبیات و هنر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه تهران و...

آثار: باران هوا، صحن فیروزه

تذکره: از کودکی به شعر علاقه‌مند بوده و سرودن شعر را از دوران دبیرستان آغاز کرده است. فاطمه نانی‌زاد ۴ کتاب در مرحله آماده‌سازی برای انتشار دارد؛ مجموعه شعرهای آیینی، عاشقانه، مقاومت و پاسداری و گزیده‌ای از اشعار با موضوعات مختلف. او امیدوار است در نمایشگاه کتاب بعدی این آثار به چاپ برسد. او معتقد است که شعر، مثل اکسیژن برای زندگی شهروندان لازم است: «در فرهنگ مردم ما، شعر نقش پررنگی دارد. بخش عمده‌ای از ارزش‌ها و فرهنگ تاریخی با ابیات شعر منتقل شده است. رهبر انقلاب هم در فرمایشات خود بر این نکته تأکید کرده‌اند که شعر سرمایه ملی ماست. در خانه هر ایرانی، حتماً چند کتاب شعر پیدا می‌شود و این موضوع نشان‌دهنده نقش پررنگ شعر در زندگی ماست.»

یک هفته با شاعران

نانی‌زاد با ابراز خوشحالی از اقدام شهرداری تهران برای زنده نگه داشتن نام و یاد شاعران می‌گوید: «این اقدام واقعاً بجا و شایسته است. سازمان زیباسازی شهرداری تهران فرصتی ایجاد کرده تا فضای شهر و روح و روان شهروندان تلطیف شود. به این ترتیب شعر وارد زندگی روزمره شهروندان شده و چشم آنها هر روز با ابیات شعر نوازش می‌شود.» این بانوی شاعر معتقد است که این اقدام می‌تواند تکرار و در هر فصل، یک هفته به موضوع شعر و شاعران اختصاص داده شود: «پیش از این هم چنین اقداماتی به شکل مناسبتی انجام می‌شد، اما این نخستین بار است که با این شکل و شمایل و در این سطح گسترده، شاهد توجه به شعر و شاعران در شهر هستیم.» او درباره حس و حالش وقتی بیتی از اشعارش را روی بیلبردهای شهری دیده چنین یاد می‌کند: «برای من هم مثل هر شاعر دیگری، اینکه شعرم مورد توجه قرار بگیرد و دیده شود موجب خوشحالی است. کمترین تأثیر آن این است که شوق و رغبت پیدا می‌کنم تا ابیات تازه‌تری برای دفعات بعد خلق کنم تا پیش چشم مخاطبانم قرار بگیرد.»